Nr. 1 — P 2538 Brașov, Duminecă în 1 (14) Ianuarie 1912. P 529 Anul LXXV.

GAZETA TRANSILVANIEI

Abonamentul: 1/4 an 6 cor. :-:

...re în zi de lucru. ...ustro-...an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe ...România...tate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 ...franci 10 franci. :-:

REDACȚIA, TIPOGRAFIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BRAȘOV, PIAȚA MARE Nr. 30. Telefon: Nr. 226.

Pentru Brașov cu dusul acasă pe an 24 coroane. Fără dus acasă pe an 20 coroane, pe 1/2 an 10 coroane, pe 1/4 an 5 coroane. Un număr 10 bani. Inserate: un șir petit 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif și învoială. — Reclame pe pagina a 3-a un șir 20 bani.

Bilanțul anului ...

Situația e ...eași. An ... care-l îngropăm ... ziua de ... nici o schimbare în ... noastră politică-naională. Guvern... de sub conducerea ... Zagrab a ținut să păstreze ... odioasă consecuen... marșra... xată de nenorocitul act de la 186... Față de preț... ziua noastră dre... te se poartă ... ...eași ... ostentativă, ... cari-au ...tat și antecesorii ... ...ți de ... s-a pus în calea ... libeate dreptate și ... pa... că ... pornire de maghiarre — fat... odios al lui Beksics ... își joacă ... tot mai intetită furia ... macaul să joc. Toate zbuciumile ... toate dovezile de lo... tate și ... neclintită credință, de-a ... față de tron și patrie ... au căzut în pământ ... urma lor nu s-a ară... nio ... cunoștință, nici-o dreptă ... Grelele noastre contribuții ... și de bani, izvodite ... munci de dobitoace, ... aceleași datorințe fără ... ne dea în schimb ... peiu de cuvenită ...

Fruntașii neamului ... și-au făcut în acest an ... nici-odată. In multele ... adunări ... ținute în diferite ... altrii au căutat să ridice din ... lor mintală pe țăani ... până sus la înălțimea ... și de menirea lor. ... au fost adevărate ... ad hoc, în cari cei ... învățătură, au ... trebue să-și orânduiasc ... vieții pentru ca aceasta ... lipsită de năcazuri ... și de ... Ele au devenit ... care s-a dat glas necesităților ... și în care s-a manifestat cea ... deplină dovadă a un... spirit ... cea mai largă democra... și de ... mai deplină înțelegere ... trebue să și-l însușească un ... cu pretenția de a se ... de drept. Cei ce au pu... la ...

ceste adunări și-au ținut de sfântă datorință ca în sufletul ascultătorilor, în inimile miilor de sceptici și blazați să toarne balzamul nădejdii, să scuture din letargia lor pe cei nepăsători și drum larg să facă în sufletul lor pe seama credinții întrun viitor mai luminos. Călăuziți acești fruntași de o largă iubire de neam n-au cruțat nici-o jertfă, ci fără preget au purtat în drumul lor făclia deșteptării naționale.

Acest fapt e un merit, pe care nu-l putem în deajuns aprecia. Căci el pe deoparte strânge tot mai cu dinadinsul legătura dintre țărani și intelectuali și sapă în creerul celor dintâi tot mai adânc credința, că intelectualul român e escluzivul factor, care are să-i schimbe soartea ticăloasă, în care se sbuciumă, și să sfarme lăcatele de fer ale *sistemului* orb politic, pe care-l practizează guvernele acestui stat. Naște acest fapt în sufletul bun și curat al țăranului o dragoste de ordinul unui imperativ categoric, sub influința căruia el va căuta în mod spontan să alerge în tabăra conducătorilor săi naturali, bine știind că urmând pe aceștia, își servește interesele sale proprii. Iar pe de altă parte adunările poporale creează o mentalitate normală, care cu vremea va fi în stare să producă fapte, despre cari astăzi poate abia visăm. Țăranul adăpat cu idei nouă, cari au darul să scormonească sentimente, va deveni fără îndoială în urma astor fel de adunări un factor care ceeace va simți va și vorbi și ce va vorbi va și face și va desminți astfel acuza, că în adunările poporale se îmblătesc numai fraze fără rost. *Deci suum cuique.*

Nu vreau însă să zic, că cu adunările poporale s'ar fi isprăvit programul nostru de muncă. Ci dinpotrivă, dorința noastră a tuturora e ca pe toate terenele vieții noastre publice să se intreprindă cea mai intensivă ectivitate. Dascălii și preoții noștri îndeosebi să caute ca prin mijloace legale și mai ales prin propagarea și lățirea asiduă a culturii noastre naționale să contrabalanseze efectele desastruoase ale legilor și ordinațiunilor apponyiane dându-și silința să păstreze în sufletele celor de sub oblăduirea lor, neatinsă curățenia ființei și-a mentalității lor românești. Popor oprimat cum suntem și aduși de soarte până acolo încât siliți suntem să ne apărăm astăzi chiar existența — trebue să ne pătrundem de cea mai desăvârșită înțelegere a muncii și mai presus de toate trebue să ne apropiem fără zăbavă cel mai larg altruism făcând din acesta principala normă de vieață. Căci fără îndoială, un popor apăsat, care nu se știe însufleți de această înaltă virtute, cu greu va putea răzbi împotriva obstacolelor neîncetate ce i-se pun în cale.

Sporadic am întâlnit în acest an și oameni — dascăli și preoți — cari înțelegându-și rostul, au desvoltat cea mai fericită activitate extrașcolară aranjând fel de fel de conventicole de ordin cultural și dând astfel dovada, că dacă e bunăvoință și pricepere, se găsesc totuș mijloace prin cari se poate păstra curățenia sufletului românesc în generațiile tinere. Această activitate continuată sistematic poate să aducă rezultate uimitoare.

Pe tărâmul economiei noastre naționale încă s-a desfășurat din partea cărturărimii noastre o muncă îndestulitoare. Bine înțeles, rezultate mari nu s-au putut ajunge, căci afară de sărăcia noastră tradițională, ne stă în cale cu toată puterea sa odiosul sistem politic, care nu sprijinește cu nimic uriașele sforțări pe cari le facem noi pentru emanciparea economiei noastre.

O constatare însă o facem cu toții: In rândurile poporului nostru așa de apatic până acum, se observă o mișcare, drept prevestire a unui viitor, care ne umple de nădejde. Țăranul român începe să se intereseze mai cu dinadinsul de afacerile publice, s-apropie, mai cu grabă de slova cărții, citește cu lăcomie scrisul românesc, discută ideea scrisă, ia parte la conventicole social-culturale ca și politice, dă glas convingerilor și gândurilor sale mai cu îndrăsneală. Grăbit caută să se scuture de vălul ignoranței, care-i întunecă sufletul de secoli și cutezător se ridică în fața lumii, gata să intre în sbuciumul ei, să ia lupta cu ea și să se războească cu increderea războinicului conștiu de sine și de rolul său...

Pornim deci la drum plini de nădejde. Acest organ reorganizat va lupta cu puteri înoite pentru redeșteptarea completă a neamului nostru și va pretinde dela toți cei chemați ca să-și împlinească datoria mai cu dinadinsul și ca să muncească mai intenziv ca până acum; se va nizui să facă o dreaptă selecțiune a valorilor, înălțând pe cei-ce merită și coborând pe cei ridicați prin specală; va urma pe toți cei buni, va păzi cu toată energia solidaritatea neamului și disciplina de partid fără ca să se sfiească de a înfiera fără cruțare pe târgoveții, cari fără rușine îndrăznesc să facă târg cu pielea neamului nostru. Va sta departe de personalități, căci nu va avea timp să înalțe nulitățile nici chiar la rangul celebrităților erostratice, ci în drumul său va sluji esclusiv principiul emancipării noastre naționale. Cutezător va spune adevărul așa cum l'a învățat Barițiu și Mureșenii și fără milă va rupe vălul, fie acesta cât de strălucitor, de pe fața perfidiei și a minciunei. Nu va cultiva nici când marea virtute moștenită dela străbunul Ham: *cearta*, această ilustră proprietate a neamului țigănesc, căruia noi cuprinși de invidie nu odată încercăm să-i facem concurență ca și cum n'am fi de loc mulțămiți, că istoriografii străini ne pun în locul penultim în șirul popoarelor cari locuesc în țara ungurească și nu în locul ilustru din coadă rezervat favoritului neam țigănesc.

In fața anului ce vine stăm gata de aceeași luptă, pe care cu îndârjire și cu credință am purtat-o până acum; vom lupta cu toate puterile noastre pentru democratizarea statului ungar și fără șovăire vom pretinde înscrierea în lege a votului universal fără restricții. Lupta noastră va primi toate proporțiile, pe cari trebue să le aibă lupta desnădăjduită a oricărui popor oprimat, care în temeiul celei mai naturale legi, a legii conservării de sine, e în drept ca să lupte cu toate armele pentru salvarea vieții sale primejduite.

Nădejdea nu ne va părăsi un singur moment, căci suntem convinși, că în momentul, când un popor oprimat și-a pierdut nădejdea în biruința cauzei sale — în acest moment și-a subscris sentința de moarte cu propria sa mână.

Călăuziți de iubirea de neam și luminați de un singur gând, de gândul sfânt al biruinții, vom merge înainte slujind cu credință steagul, pe care ni-l-au lăsat moștenire marii noștri înaintași.

V. Nițescu.

Camera. In ședința de eri a camerei la desbaterea budgetului de justiție, au luat cuvântul trei deputați, apoi a vorbit ministrul de resort, Székely. El a apărat proiectul de budget și l-a făcut cunoscut din punct de vedere iuridic și social.

In urmă proiectul a fost acceptat în general, rămânând să fie desbătut în special în ședințele următoare.

După votarea budgetului de justiție se vor pune la ordinea zilei — cum am amintit — patru proiecte de tratate internaționale, anume tratate încheiate cu Bulgaria și Sârbia cu privire la unele puncte ale procedurei civile și estradarea criminalilor.

— —

Intrarea în vigoare a noualor legi de dare. Nouele legi de dare vor intra în vigoare, cum se știe, în 1 Ian. n. 1912. »Kel. Ért.« e informat, că în ministerul de finanțe se lucrează cu sir-

---

Cânte.

O! inimă, răsleață barcă,
Ce treci pe-a vieții nări ad...
Mă lasă să mă sui clipă
Pe-ale gândirii 'nal... stânci

Mă lasă să privesc ostalgic
Cu ochii vagi, cu gndul du...
La norii ce se pierdea anii
In zarea roșului aps.

Apoi în voie mă dearcă
...n umbre moi de potocali
Și'n liră varsă-mi gigășia
Poeților orientali.

A. Cotr...

...aptea ajunului

...d ...branicul ceș...iu al no... ...orașul, și cerul ...prinse a ...ita ...r-o hlamidă ...stelată, ...riu al lunei ...mș...ia lum... ...g, s-au ...ornit copi... cu M... De pe la ...apte ceasri, Vin... ...inceput ...ă ureze. ...mici, c... ...u, cu saci mari ...pecuți ...t, cu câte-...n băț în mână, ...căciulele trase ...e ochi și abia mergând în cizmele peste măsură de grele, au prins a cânta:

Bună dimineața la Moș-Ajun,
Ne dați, ori nu ne dați?!
Ne dați, ori nu ne dați?!

Așa noapte de iarnă frumoasă nu văzusem de mult. Pare că cel de sus se gândise la bucuria copiilor și poruncise ca toate stelele să apară pe boltă și să călăuzească calea micuților colindători prin privirile lor drăgăstoase.

Ce brumă de zăpadă mai rămăsese prin curți și pe străzi, sclipea ca strălucirea argintului găsit amestecat în pământ.

Mamele se îngrijiau de ziua să pregătească covrigi, nuci și mere pentru copilași. Și când cei dintâiu au intrat sfloși și au început să desprindă cu glasurile lor argintii:

Bună dimineața la Moș-Ajun,

copiii din casă s-au strâns iute la geam, și nu mai puteau de bucurie. Iar mama lor i-a răsplătit cu daruri din belșug, și colindătorii au plecat. Și-au colindat ei până 'nspre miezul nopții, și sacii s-au umplut de colindețe și-au strâns și câțiva bănuți, din darul celor mai bogați. Și veselia lor a fost mare, când au despărțit merele, nucile și covrigii, și-au împărțit la frățiori și sorioare, ca să se bucure cu toții, și banii i-au dat mamelor lor, cari îi priviau cu ochii umeziți, crescându-le inima de bucuria copiilor.

Și cei mai mari s-au pregătit din vreme și au prins a cânta și alte cântece, mai frumoase și mai potrivite cu această sărbătoare.

Mi-a plăcut totdeauna ca în noaptea ajunului să rătăcesc până târziu pe străzi și să mă bucur de bucuria copiilor și să aud cum glasurile lor nevinovate se pierd în cântece de preamărire pentru nașterea fiului lui Dumnezeu.

Câți-va copilași strânși în paltonașele lor supțiri și mici, de parcă ți-era milă să te uiți la ei, intrară într'o curte, și după ce cântară:

Bună dimineața la Moș Ajun,

au adăstat puțin. Și ușa casei s'a deschis și cei cinci copilași sărăcăcios îmbrăcați au intrat de-odată într'o mare de lumină și parcă se simțiau străini. Și stăpânul casei i-a pus de-au cântat toate cântecele ce știau ei. Și-au început a cânta:

Patru păstori se 'ntâlniră,
Și așa se sfătuiră:
Haideți fraților să mergem
Ca să vedem pe Christos.

Și toate cântecele, ce le 'nvățaseră la școală, le-au cântat și la urmă au prins a zice:

Foaie verde portocală,
Noi suntem copii de școală,
Și-am venit să vă cântăm,
Pe Cristos să-l bucurăm.
Ne dați, ne dați, ori nu ne dați.

Și cei cinci copilași s'au perindat prin fața boierilor și toți i-au răsplătit cu daruri în bani și cu jucării, și când să iasă, argații li-au dat mere, covrigi și nuci.

Și când târziu au ajuns acasă, când mama li-a deschis veselă ușa și i-a primit sărutându-i pe frunte pe toți, ei au prins a-și strânge colindețele, și rupți de somn și de umblet, au început a-se desbrăca, și când Isus s'a coborât pe pământ și-a coborât în casa lor sărăcuță, și i-a cuprins cu mulțumire în împărăția somnului, ei au început să viseze, că erau cu colindul la casa cea mare și frumos luminată, și gândind și la darurile primite și la bucuria adusă boierilor, au prins a murmura prin vis:

Foaie verde portocală,
Noi suntem copii de școală,
Și-am venit să vă cântăm,
Pe Christos să-l bucurăm.

Și, Fiul Domnului din Cer li-a ...is și el daruri, și când s'au deșteptat a doua zi cu noaptea 'n cap, au văzut la capătul pătișorului lor cinci îngerași frumoși, cari li-e cântau lor cântece de mulțumire din partea lui Christos și li-au dat daruri, trimese de Părintele atot puternic.

— — — — — — — — — — — —

Și 'n fiece an vor cânta, ca să bucure pe Christos și 'n fiece an vor primi daruri, și 'n fiece an vor auzi muzică cerească cântată de îngerași și Părintele le va da daruri de mare preț: minte, veselie, voință.

București, 26 Dec. 1911.

Traian Gh. Șoimu.

Anul nou...

(Fragment).

...Aceiași oameni în sufletele cărora arde tot mereu flacăra unui ideal de perfecțiune, au creiat și ziua aceasta, prin care începem o nouă porțiune de timp. Intrăm într-un an nou și totdeauna în ziua aceasta încercăm aceeași sentimentalitate copilărească, ne lăsăm pradă acelorași nădejdi amăgitoare și aceleiași uitări a realității, care ne-a apropiat cu încă un an de fatalul deznodământ, de sfârșitul firesc și inevitabil al oricărui început...

Dar... sus inimile! Să ...hinăm cupă de vin vechiu pentru ... ...p.

...ea.

guință spre a termina ordinațiunile și îndrumările de lipsă pentru introducerea legilor. Ordinațiunile se vor publica în prima jumătate a anului curent.

——

In Bosnia ca la noi. *La alegerea în balotaj, ce s'a făcut alaltaeri la Svornic în Bosnia, candidatul oficial Sola rămânând în minoritate față de candidatul țărănesc Giurcovici, s'a iscat o bătaie printre alegători. Armata a trebuit să intervină trăgând câteva salve. Sunt câțiva răniți.*

——

De-ale emigrărilor. Conform statisticei poliției din Fiume au părăsit portul Fiume luând drumul spre America în partea a doua a anului trecut 5421 emigranți, iar în același restimp s'au reintors acasă 4182 emigranți. 221 persoane au fost oprite în port din cauză de boală, iar 37 din cauză că n'au avut actele în ordine.

——

Externe. Criza guvernului *Franței* încă nu este rezolvită. Se crede, că Burgeois va presida noul cabinet.

— *Alegerile parlamentare germane s'au început eri. Resultatele se vor cunoaște în parte deabea mâne, din cauza numărului mare de alegători. Desordine nu se semnalează.*

— *După știri din Constantinopol străduințele depuse în ultimele patru zile de fostul mare vizir Hussein Hilmi pașa de a realiza o înțelegere între partidele Camerei, au rămas fără rezultat*

— Comandantul suprem al trupelor italiene a lansat un manifest în limba arabă, asigurând pe arabi despre bunăvoința guvernului italian și invitându-i să înceteze ostilitățile. In manifest se spune, că Italienii au venit ca să gonească din țară pe tiranii arabilor, adecă pe turci.

Statul major al trupelor italiene din Tripolis lucrează acum la un nou plan de acțiune, care se va pune în aplicare în curând. Trupele italiene vor pleca spre Gharjan și în acest scop Italienii trebue să ocupe mai întâiu Zanzur, apoi vor deveni stăpâni pe teritoriul din apropierea Tripolisului până la Ainzara.

— „New-York Herald" află din Peking, că dinastia va abdica. Guvernul imperial tratează în secret cu șefii revoluționarilor ca împăratul să aibă drept a sta în China.

Dela ordinea zilei.

— *La situație.* — *„Entente«.* — *Croații contra Ungariei.* —

Camera și-a reînceput Joi, în 11 l. c. activitatea. La ordinea zilei a fost bugetul portofoliului de justiție. Ședința a decurs fără nici un incident. Intre oratori a fost și slovacul *Iuriga*, care a pretins ca să se lase a-se valora și limbile naționalităților în justiție și paragraful codului penal despre *agitație*, să fie casat.

Să 'nțelege, că patrioții au primit cu râsete aceste pretenții ale lui Iuriga.

S'ar fi putut altfel?

De altcum față de desbateri s'a manifestat puțin interes. Deputații sunt preocupați mai mult de întrebarea, ce va fi cu proiectele militare? Vor fi votate sau nu vor trece prin cameră? Și ce se va întâmpla în urmă?

Dornici de-a afla ceva nou, s'au adunat în număr mare în culoare în jurul lui Iusth. Dar Iust le-a repețit declarațiile de până acum, spunând, că Iusthiștii vor continua lupta, ca și până aci.

Vom combate și proiectele de recruți — a zis Iusth — până ce nu vom obține dreptul electoral.

Iusth crede, că și kossuthiștii vor continua lupta și a spus, că în săptămâna viitoare se va întruni comisiunea pentru aranjarea desbaterilor și se va stabili felul de luptă mai departe contra proiectelor militare.

*

Cu titlul »Entente între Maghiari și Români«, »Egyetértés« scrie un articol de toată minunația.

Iată ce zice între altele acest ziar »mondial«:

»Se poate observa zi de zi și în cercuri tot mai largi desvoltarea tot mai serioasă a mișcării pentru pacea culturală dintre Maghiari și Români. Aceasta, grație conlucrării lui Dr. Zipernovszky, Hollósy, contelui Tisza, Dr. Szöts Géza, *Dr. Babits* Emil, *Dr.* Burdia Szilárd și a unor prelați români, din partea noastră, iar de dincolo prin conlucrarea lui *Emil Isac*, *scriitor cu renume și profesor universitar*, a lui Dimitrie Sturdza și a mai multor scriitori poporali și de renume«.

Ei, bucurați-vă Românilor, că în anul Domnului 1912 se va înfăptui pacea prin silințele lui: Tisa, »Babits«, »Dr.« Burdia și a profesorului universitar Emil Isac...

— No, che tare minunat!...

*

Foaia oficială a coaliției sârbo-croate publică un apel adresat tuturor partidelor croate, în care le roagă să lase la o parte discuțiile sterpe de drept public și *să se alieze la o luptă economică comună contra imperialismului maghiar.*

In apel se zice, că Croația este subjugată politicește, așa că pe teren politic nu se poate validita. De aceea toți Croații au datorința să lupte în unire contra tendinței agresive a Ungurilor, de-a subjuga Croația și în privința economică. Imperialismul maghiár se folosește de regimul banului Tomașici pentru ajungerea scopului, dar cu atât mai aprigă trebue să fie și lupta Croaților.

Repriviri...

Războaiele anului 1911.

Anul, care dispare, poate fi clasat între cei mai vijelioși ani în ce privește războaiele și răscoalele de tot feliul, cu toate că poate în nici un an nu s-a făcut atâta propagandă pentru pacea... mondială.

Despre aceasta ne vom putea convinge din următoarea elocventă statistică:

In *Ianuarie* izbucnește în Jemen revolta arabilor în contra dominațiunei turcești. In China amenință cu revoluție mandzsurii, iar în Mexico este războiul la ordinea zilei.

In *Februarie* continuă luptele în Jemen și Mexico. Rușii amenință China cu un ultimat.

In *Martie* aceiași situație. Spre variație se mai răscoală și Albanii contra regimului turcesc, în Maroc amenință războiul între Francezi și triburile indigene, în Portugalia isbucnește revoluția roialiștilor, iar între Turcia și Italia se semnalează frecări pentru stăpânirea Tripolitaniei.

In *Aprilie* au loc lupte în Jemen, Mexico, Albania și Maroc. Muntenegre mobilizează.

In *Maiu* continuă luptele în Albania și Maroc. In Jemen și Mexico se restabilește pacea.

In *Iunie* și *Iulie* încă tot continuă luptele din Jemen și Maroc.

In *August* din cauza Marocului cât pe ci să se încaiere Anglia, Franța, Germania și Spania. In Persia isbucnește războiul civil.

In *Septemvrie* isbucnește războiul între Italia și Turcia.

In *Octomvrie* și *Noemvrie* continuă războiul în Tripolitania și în China.

In *Decemvrie* — ca și când s'ar fi conjurat toate puterile infernale — vedem războaie și dușmănii pretutindeni. In Tripolis și China curge sângele șiroaie. In Perzia și Maroc stau față-n față cu populațiile indigene deoparte Rușii și Englezii, dealtăparte Francezii și Spaniolii. In Creta nelinișteș latentă. In Mexico o nouă revoluție, în Portugalia amenință din nou roialiștii, iar în Albania tribul Mirditilor etc. etc.

Ajunge — nu pentru un an — ci pentru un secol!

Scrisoare din Lugoj.

Conferența prof. Dr. Al. Țigara-Samurcaș.

— 29 Dec. v. 1911.

Inteligența română din Lugoj și jur a avut rara și plăcuta ocazie de a asculta o conferință liber predată de un profesor universitar de peste munți. Doară la noi în Lugoj e primul caz, ca o savantă personalitate de dincolo să ne delecteze pe noi cei de aici într-o limbă atât de dulce, fluentă și înțelegătoare, despre lucruri, cari privesc spicuiri din al neamului trecut.

D-l Dr. Al. Țigara-Samurcaș, savantul profesor universitar și director al Museului etnografic din București, ne-a arătat cu glasu-i profetic, că între noi ziduri nepermeabile nu esistă, căci în privința culturală formăm o cetate puternică, pe care nici porțile iadului nu o vor putea sdrobi.

Reuniunea femeilor române din Lugoj a avut fericita ideie, ca pentru ajungerea unui scop umanitar și anume în scopul augmentării fondului trebuincios pentru susținerea umanitarei instituțiuni »*Cantina școlară*«, de aici, să invite pe numitul domn, a ținea o conferință. S-a ajuns prin aceasta nu numai scopul umanitar, ci și cel ideal al răspândirei cunoștințelor *dela frați la frați*!

Marți, a treia zi de Crăciun, d-l *Samurcaș* prin conferința sa ținută în teatrul orășenesc, ce a fost cu desăvârșire ticsit de lume, ne-a dovedit într-un mod atât de plastic și natural, că și neamul românesc are scumpe și sfinte odoare rămase moștenire din strămoși.

In conferința sa intitulată: »*Din domeniul artei românești*", conferențiarul, pe baza studiului său itinerar și al isvoadelor vechi, ne arată în decurs de aproape două ore cu ajutorul schiopticonului un frumos mănunchiu de o gingașe dulcișie a artei românești. Intr-un limbagiu atât de dulce și fluent vorbește despre vechile urme ale artei românești în arhitectură, sculptură și pictură. Incepând cu desvălirea indiciilor plăsmuirei artei arhitectonice, ne arată, că baza acesteia își are obârșia în Orient. Să nu ne prea mândrim cu strămoșii noștri romani, cari n-au avut arte proprii, ci să admitem influența dacică și tracică în desvoltarea artei la noi în deosebitele ei ramuri.

Incepând cu mănăstirea dela Argeș, zidită de Vodă Negoe, ne arată nuanțele deosebite arhitectonice și de sculptură dela număroasele vechi mănăstiri, ca Tismana, Cozia, Urezu, Trei-Ierarhi și altele și ne dovedește, că vechile clădiri au fost ridicate în stil gotic și bizantin oriental. Stând Românii veacuri sub influența bisericească slavă, și lăcașurile lui Dumnezeu făcute de ei au fost garnisite cu motive slavice, sârbești și bulgărești.

Din arta sculpturei ne arată pe vechile turle ale vechilor mănăstiri motive proprii românești de o rară frumseță, cari seamănă cu stilul arhitectonic din Armenia. Tablouri vechi de pictură ne arată din trecutul voevozilor români.

Vorbește apoi cu atâta căldură de arta desvoltată de țăranul român în țăsătorie, sculptură, lemnărie, olărit etc. arătându-ne spre marea noastră mirare, că portul nostru țărănesc de femei seamănă în multe privințe cu portul femeilor șvedeze.

Incheiând savantul profesor cu înfățoșarea unui splendid tablou al ilustrei regine *Carmen Silva*, sub care era gravat cu propria-i iscălitură acsioma adevărată ca Cuvântul Evangeliei, că: »*Viitorul neamului îl țese femeia*«, conferențiarul e felicitat cu aplause frenetice.

Inainte și după conferință corul lui Vidu a esecutat piesele: *Concert bisericesc* de Vasiliu și »*Spre lumină*« de E. Mezzetti.

După conferință o parte din lumea participantă s-a întrunit în sala otelului »Concordia«, dimpreună cu corul, unde la sunetul tarafelor de lăutari, cu cântări și toaste și-a petrecut cu drag, sărbătorind pe ilustrul conferențiar.

G. Joandrea.

Răvașe...

Invățătorii și ziaristica noastră. — Susținerea școlilor poporale. — Stergerea pomenilor.

De câțiva ani încoace, cultura n[illegible]ațională românească a luat un îmbuc[illegible]rător avânt și merge cu pași siguri sp[illegible] ținta ei de trezire a tuturor puteril[illegible] sufletești ale neamului nostru. Zi de [illegible] apar noui și noui biblioteci de popular[illegible]zare, cari răspândesc în păturile lar[illegible] ale poporului știința mântuitoare... [illegible]cesta e sămnul invederat, că număr[illegible] cetitorilor e considerabil și cărțile [illegible] desfac repede. Reviste literare și lite[illegible]rare-politice bat la ușile cărturarilo[illegible] Români, cerând să le primească în u[illegible] milele sau mărețele lor căsuțe. Chia[illegible] și ziare nouă încă sau înființat ma[illegible] multe în ultimul timp și librării roma[illegible]nești se deschid aproape în fie-care [illegible]rășel de ceva seamă. Iubitorii de litera[illegible]tură când merg dela sate la oraș, [illegible]uită a trece pe la librării, unde își pro[illegible]cură din cărțile mai nou apărute, ca în[illegible]satul lor pitit în vreun colț al viilor[illegible] umbroase, sau a codrilor de brazi se[illegible]stea de vorbă cu alții neamului, pentru [illegible]primenirea sufletească, atât de necesară cărturarilor de la sate. Căci iubitorilor de literatură le sunt tocmai așa de lipsă cărțile, ca pânea de toate zilele...

Dar vai! de multe ori trebuie să te lipsești de plăcerea dulce de a ceti fie o revistă, fie o carte de valoare... din cauza sărăciei care-ți taie arântul. In ziua de azi, când scumpetea este greul vieții, încep a se scumpi nu numai mijloacele traiului trupesc, ci și cele ce sunt necesare vieții noastre sufletești. Reviste, ziare, cărți din an în an îți ridică prețul... și bietul cetitor e silit a-și trage de multe ori de la gură, pentru ca să-și lumineze mintea, sau apoi rămâne în întunerec. Astfel literatura cu încetul va ajunge a fi privilegiul celor bogați; privilegiul aristocrațiunei, iar sărăcimea va rămânea iarăși cu dorul cărții, ca în evul mediu.

Ce paradox! Zilnic cerem cu glas mare «democrație» pe câtă vreme prin scumpirea produselor literare și științifice ne depărtăm de clasa adevărat democratică. Și asta, cred eu, este o mare greșeală...

Să luăm de pildă revista «Luceafărul». Șase ani de zile i-am fost cetitorul cel mai credincios, poate. Era la început numai cu 6 cor. Abonamentul s'a urcat apoi la 7 cor. Credeam o coroană, nu e mult și am plătit fără vorbă. Anul trecut apoi: «îmbunătățindu-se hârtia precum și coperta» — ca și când cetitorul modest ar avea lipsă de cine știe ce hârtie extra, ori copertă elegantă — s'a ridicat abon. la 12 cor. pentru preoți și învățători. Aceasta a fost o încercare grea! Nu e așa ușor a te despărți de o lectură ce ți-a fost dragă și cu care te-ai obișnuit ani de zile și ... am plătit cele 12 cor. cu greu, dar le-am plătit. Mi-am adus aminte însă că asta așa va merge an de an și nu m-am înșelat. Acum prețul acestei reviste s'a ridicat la 16 cor. pentru preoți și învățători și poate la anul va fi 20...

Să facem o mică socoată. Plata mea e 1000 cor. La fondul de penzie dau acest an peste 200 cor; la Asociațiune 10 cor; pentru Gazeta de zi 24 cor; pentru o foaie pedagogică 6 cor; pentru cărți literare și ped. 30 cor; vestminte pentru doi puțin 200 cor; Asta face aproape 500 cor. Din celelalte 500 să trăești doi și unde sunt copii mai mulți... să iai parte la adunări politice, culturale, sății prelegeri poporale, să te duci la adunări învățătorești ș. a. toate împreunate cu spese...

Cu neputință! Ci noi învățătorii nu avem nici un vent lateral, acele sboară în alte buzunare. Noi suntem buni numai a ține cursuri pentru analfabeți, prelegeri și șezători poporale «*gratis*». Unde e vorba de ceva câștig acolo nu suntem buni.... Așa suntem noi prețuiți de cei ce sunt «supraoameni» cum i-a numit foarte nimerit I. Agârbiceanu... Toți de toate părțile ne împing, ne îndeamă să punem în mișcare carul înaintării culturale, dar nimeni nu ne întreabă că putem sau ba... E greu D-nilor să ceri însuflețire dela ostașul flămând, fie acela chiar și numai... gregar...

... Acestea mi-au venit în minte la începutul noului an, când cu adâncă părere de rău, trebuie să mă despart — și încă de sigur mulți ca mine — de Luceafărul... care a devenit — se vede — revista celor cu punga groasă nu a celor săraci și mici ai neamului..

*

Chestia regulării definitive a salarului învățătoresc este iarăși actuală... Numai pressa noastră cam tace.. Iar obștei române, chestia susținerii școlilor poporale îi face prea puțină bătaie de cap.

Timp de 12 luni fruntașii neamului sunt încărați într'un răsboiu dureros intern... Ce efect nar fi putut avea dacă în loc de aceste risboiri dureroase s'ar fi scris articole însuflețitoare pentru a jertfi mic și mare, ban de ban pentru augmentarea fondurilor cultu[illegible]

Digitized by Transylvanian Digital Library Club

[illegible]

Invitare [illegible] abonament.

[illegible] Cu 1-a Ianu[illegible] 1912 se des[illegible] un[illegible] abonamel[illegible]

„Gazeta Transilvani[illegible]

pe a[illegible] 1912,

la [illegible]re învităme toți amicii și [illegible]jin[illegible]rii ziarului[illegible]tru. Ii rugăm [illegible] tot[illegible] se îngrijb[illegible] trimiterea la [illegible]a [illegible]ului de a[illegible]nt, ca să nu [illegible]sili[illegible]a sista tri[illegible] ziarului.

Pe credit[illegible] Transilva[illegible] nu[illegible] dă la ni[illegible]

Deși »Gaz[illegible] [illegible] mărit form[illegible] și [illegible]ntrodus [illegible]tiri, împreu[illegible] cu [illegible]ri spese, [illegible]

Prețul [illegible]onamentului

a rămas acela[illegible]a până acum, anu[illegible]

Pentru Aro-Ungaria: Pe u[illegible] 24 [illegible]roane, pase luni 12 coroane [illegible] trei[illegible]ni 6 core, pe o lună 2 coro[illegible]

Pentru România și străinătate: un [illegible]40 fra pe șase luni 20 fr[illegible] pe [illegible] luni 1[illegible]anci, pe o lună fr. 3[illegible]

ADMINISTRAȚI[illegible]

Școa[illegible] pen[illegible] economia și indust[illegible] [illegible]casă [illegible]

[illegible]

[illegible] parta[illegible] [illegible] Reuniunei fe[illegible] lor re[illegible] din Sibiiuuntem rugați a da[illegible] urmăului p[illegible]pect, asupra căruia a[illegible] [illegible]em [illegible]ebita atenție a publicului nos[illegible]

[illegible]uniunea fetelor române din [illegible]biiu, urma experiențelor făcute [illegible]coase menaj (industrie de casă [illegible] hotă[illegible]a aduce [illegible]ogramului de p[illegible] [illegible]acumele modificări, pe care le [illegible] [illegible]nece, pentru putea da eleve[illegible] [illegible]carecventează cesteste cursuri, pre[illegible] [illegible]tirecesară.

[illegible]uniunea, [illegible]ând în vedere sl[illegible] [illegible]prere a fetelor noastre pentru [illegible] [illegible]rea frumoasa [illegible]emare ce ele au [illegible] [illegible]viș și constatd puțina educați[illegible] [illegible]nală pe care primesc în șco[illegible] [illegible]str, a hotărâta face din școala [illegible]m[illegible] nu numain curs de bucătă[illegible] [illegible]ci curs de completare al studiil[illegible] [illegible]urs, în carelevele pe lângă p[illegible] [illegible]teoretică și practică a ocupațiuni[illegible] [illegible]cse să poatprimi și instrucțiu[illegible] [illegible]nară în toa direcțiunile, precu[illegible] [illegible]emia de cusigiena, comptabilita[illegible] [illegible]nieră, chim[illegible] alimentară, noți[illegible] [illegible]pu creștere copiilor, literatura [illegible] [illegible]nască, cursi de grădinărie e[illegible] [illegible]pu a puteacorăspunde pretenț[illegible] [illegible] timpului [illegible]azi, care cere d[illegible] [illegible]e pe lângînsușirile casnice și [illegible]ructiune m îngrijită.

In speciase va da atențiune [illegible]t curs educațiunii naționale, [illegible] se simte [illegible]ăta trebuință în ț[illegible] [illegible]stră.

Pentruca elevele să poată pri[illegible] [illegible]ructiunea educațiunea necesa[illegible] [illegible]uniunea a [illegible]sit nesuficient timpul [illegible] luni, carelormă până acum [illegible] [illegible]s, și anul cesta a hotărât ca [illegible] [illegible]a cursului să fie de cinci luni.

*

Școala pntru economia și ind[illegible] [illegible]a de casă,[illegible]re o secțiune econoni[illegible] [illegible]una industală.

Instrucțiunea secțiunei economi[illegible] [illegible]prinde o parte teoretică și una pra[illegible] [illegible]că.

Partea practică.

1. Prepararea bucatelor simple, p[illegible] [illegible]pararea bucatelor pentru o[illegible]aziuni.

2. Cunoașterea, conservarea și pr[illegible] [illegible]pararea cărnurilor albe (păseri, viț[illegible] [illegible]a cărnurilor roșii (vită, porc, berbec[illegible] [illegible]a vânatului, a racilor, broaștelor, me[illegible] [illegible]cilor etc.

3. Cunoașterea și prepararea leg[illegible] [illegible]melor, conservarea lor sub diferi[illegible] [illegible]forme, pcum: uscate, sărate, conse[illegible] [illegible]ve în oțet, conserve procedeul Rex.

4. Cunoașterea fructelor, pregăt[illegible] [illegible]rea lor pentru trebuințele zilnice, [illegible]

conservarea lor sub diferite forme, precum: usae, compot, marmeladă, dulceață, șelbt, sirop, icher, vin.

5. Prepararea pâinii, a cozonacilor (colaci) și diferitelor prăjituri.

6. Aranjarea meselor, prezentarea bucatelor și modul de a le servi la diferite ocazii.

7. Compunerea istei de bucate pentru cazuri și pentru familie, potrivit custarea materală, cu anotimpul, cu starea sanitară, cu etatea și cu ocupațiunea membrilor familiei.

8. Îngrijirea păsărilor de curte.

9. Curățirea odăilor și păstrarea ordinei.

10. Spălatul și călcatul rufelor simple și al celor întărite; spălatul și călcatul stofelor de lână și de mătasă, scoaterea petelor de pe rufe și haine.

11. Prepararea săpunului.

12. Grădinărutul.

Parte teoretică. (Studii)

1. Religiune. 2. Economia domestică (de casă). 3. Chemia alimentară. 4. Noțiuni de gândărie. 5. Contabilitate menajeră. 6. Igena (noțiuni de anatomie de fiziologie, îngrijirea bolnavilor). 7. Limba și literatura română.

Cursul acestei secțiuni durează cinci luni, dela 1 Septemvrie st. n. până la 1 Februarie, sau dela 15 Februarie până la 15 Iulie s. a.

Elevele acestui de menaj sunt obligate a face timpul liber în secțiunea industrială, unde vor lucra în timpul de cinci zile următoarele rufării: o cămașe de zi, o pereche de pantaloni, un camisol; lucru de lux în stil românesc; croori: o bluză simplă, o pereche de fote (fută simplă), și cârpitul rufelor și al hainelor.

Elevele acestei de menaj sunt toate interne. Se primesc eleve cari au împlinit cel puțin 5 ani, sunt preferite cele cu clase mici.

Taxele sunt de 70 coroane lunar, din care 10 coroane socotesc pentru instrucțiunea ce primesc în secțiunea industrială.

Taxele se plătesc în mod anticipativ, fie lunar, fie pe cursul întreg. Afară de aceasta mai e o taxă de înscriere de 5 cor. pentru întrebuințarea mașinei de cusut 8 cor. pentru cursul întreg.

Secțiunea industrială.

Secțiunea industrială cuprinde un curs de un an. Acest curs începe la 1 Septemvrie st. n. și durează până la 1 Februarie; în acest curs se lucrează: croitoria (haine), cârpitul, broderii în diferite stiluri și țesutul. In cursul de primăvară care începe la 15 Febr. st. n. și durează până la 15 Iulie, se lucrează rufărie, broderii albe și colorate, cârpitul și țesutul. In amândouă cursuri se predau și noțiuni teoretice relative la aceste lucruri.

In cursul de un an se învață: cusutul rufelor și al hainelor, precum și croitul lor; dantele cu ciocănele (Klöppelarbert), broderii albe și colorate, țesutul (tors, urzit, țesut), țesutul pânze în 2 ițe, în 4 ițe, țesături în bumbac lână și mătase, țesturi Smirna); desemnul, pyrogravura, pictura aquarelle; montatul diferitelor obiecte, cârpitul rufelor și al hainelor.

Elevele secțiunii industriale pot fi atât interne cât și externe. Elevele interne ale acestei secțiuni plătesc o taxă de 10 cor. lunar, din care 10 cor. se socotesc ca didactru; taxa de înscriere e de 5 cor., iar pentru întrebuințarea mașinei de cusut 4 cor. lunar.

Elevele sărace, la cererea lor, pot fi dispensate de didactru.

Instrucțiunea în ambele secțiuni e în limba română; elevele pot lua lecțiuni de limba franceză, în germană, de muzică instrumentală și vocală, de pictură etc. pe lângă o taxă separată.

Și în cursul acestei secțiuni, taxele se vor plăti anticipativ.

Elevele interne au la școală, adică cu sine: o saltea, o plapomă, 2 perini, 2 schimburi pentru pat, 1/2 duzină rufe de corp, 6 ștergare pentru bucătărie, obiecte de toaletă, precum: pieptene, perie de cap, perie de dinți, și hainele necesare. Șorțurile pentru bucătărie și uniforma pentru școală și le vor coase ele însăși.

Afară de aceste cursuri școala mai are un curs special de bucătărie fină, care începe la 1 Februarie st. n. și durează până la 30 Aprilie. Taxa lunară e de 90 cor. pentru elevele interne, de 70 cor. pentru cele externe. Externe nu pot fi însă decât acelea, a căror părinți locuesc în Sibiiu.

Pe lângă instrucțiunea teoretică și practică, se dă o deosebită atențiune educațiunii, și pe cât permite timpul și împrejurările, elevelor li-se va face posibilă fracventarea concertelor de seamă, a teatrului, și îndeosebi a diferitelor manifestări artistice române.

Împărțirea oarelor (Sistemul economică). Elevele sunt împărțite în două grupuri. Grupul 1. Ora 7 Deșteptarea. Ora 8—9 Explicarea listei de bucate, pregătirea mâncărilor. Ora 9—12 Prepararea bucatelor. Ora 12 Prânzul. Ora 1—2 Recreațiune. Ora 2—4 Lucrul de mână. Ora 4—5 Ojina și recreațiune. Ora 5—7 Studii. Ora 7 Cina. Ora 7½—9 Prepararea lecțiunilor pentru ziua următoare. Ora 9½ Culcarea.

Grupu 2. Ora 7 Dejunul. Ora 7½—9 Curățirea odăilor. Ora 9—12 Lucrul de mână (Lunia spălat, Joia călcatul rufelor). Ora 12 Prânzul. Ora 1—2 Recreațiune. Ora 2—4 Lucrul de mână (Sâmbăta cârpitul). Ora 4—5 Ojina, recreațiune. Ora 5—7 Studii. Ora 7 Cina. Ora 7½—9 Prepararea lecțiunilor pentru ziua următoare. Ora 9½ Culcarea.

NB. Vizitele sunt permise numai între oarele: 3—5 p. m.

Salve România Jună!

S'au împlinit 40 de ani, de când tineri academici de-ai noștri și-au creat în cetatea împărătească a Vienei, în mijocul unei imense mări de străini, o vatră românească, societatea „România-Jună“

In acest restimp îndelungat „România Jună“ și-a împlinit nobila sa misiune, de-a fi ocrotitoarea tinerimei române de la studiile înalte din Viena, de-a aduna la sînul ei lamura tineretului nostru, a o povățui și îndrepta pe căile culturei românești, ținând treaz în șirurile ei idealul național românesc.

Serbările, ce le aranjează astăzi și mâne tinerimea și colonia română din Viena, sunt o deamnă apreciere a muncii naționale prestată de înaintași și o garanție pentru viitor.

La urările de bine și de prosperare, ce se revarsă în aceste zile asupra mândrei noastre societăți din toate colțurile locuite de Români, ne asociem și noi din toată inima.

Salve „România Jună“!

ȘTIRI.

— 31 Decemvrie 1911.

Tuturor cetitorilor *ziarului nostru le dorim* **An nou fericit.**

—x—

Jubileul mitropolitului Bucovinei. In zilele sfintelor sărbători ale Nașterii Domnului, frații bucovineni au adus prinosul lor de admirație și dragoste I. P. S. Sale Mitropolitului Dr. Vladimir de Repta, care a împlinit șaptezeci de ani. După dorința expresă a venerabilului Archipăstor, jubileul s-a serbat în toată liniștea, dar a fost cu atât mai înălțător pentru sufletele drept credincioșilor din fosta țară de sus a Moldovei.

—x—

Dela «Asociațiune». Și-au mai răscumpărat felicitările de anul nou 1912, contribuind în scopul înzestrării «Muzeului Asociațiunii», următorii P. T. domni, cu următoarele sume, pentru care le exprimăm sincerile mulțumite ale Comitetului central al «Asociațiunii»: Dr. Zosim Chirtop, Câmpeni, 20 cor. Galacteon Șagău, Sibiiu. Dr. Eugen Bran, Teaca, câte 10 cor. Dr. Leon Domide, Dej. Sever de Barbu, Reghin. Dr. I. Vescan, Teacă. Dr. Petru Nemeș, adv. Aiud. Atanasiu P. Bologa, Lupeni câte 5 cor. Elena Petrașcu, Sibiiu 6 cor. Andrei Vodă, Ormenișul-de-Câmpie, Dr. Valeriu Seni, Năsăud, Baziliu Hodoș, Ocland, Romul Furdui, Câmpeni, I. F. Negruțiu, Blaj, Simion Stoica, Abrud. câte 4 cor. Gavril Precup. Blaj, Dumitru Vulcu, Sibiiu. G. Urziceanu, Corbu. câte 3 cor. P. Stoica, Satul-nou 2 cor. Petru Negru, Carol Kiss, Traian Doșlea, George Fillinger, Ioan Gașpar, Pavel Rudnean, Alexandru Andrei, Trion Micles, Traian I. Marcu, Niculae Gașpar, Romul Balnojan, Dr. Victor Mihailaș, Lazar Ortopan, Romul Pop, toți din Satul-nou câte 1 cor. Cu totul Cor. 117·—, la care adăugându-se suma contribuirilor de mai înainte de Cor. 204·—, s-a incassat în total Cor. 321·—.

Sibiiu, 11 Ianuarie n. 1912. — *Biroul «Asociațiunii».*

—x—

Necrolog. Cu inima frântă de durere, aducem la cunoștința rudeniilor și cunoscuților, că mult iubita noastră fetică, soră și nepoată *Olga Draia* a încetat din viață, în frageda etate de 13 ani. Funeraliile s-au săvârșit azi Sâmbătă, în 13 Ianuarie n. 1912, la 10 oare a. m., în cimiterul bisericii gr.-or din Orăștie. — Sibiiu, 1912. Dr. Enea Draia, tată. Ludmila Draia, bunică. Hortensia Mihaiu, mamă. Zeno Draia, frate. Ioan Mihaiu, moș. Maria Mihaiu, bunică.

—x—

Războiul ruso-româno-turc. Din București ni se scrie: Prefectura poliției Capitalei a oprit reprezentarea filmului «Războiul din 1877—78», anunțat pentru seara de 29 c., la cinematograful de la Băile Eforiei. Cauza e că acest film atât din punct de vedere al adevărului istoric, cât și acel artistic, era cu desăvârșire fals, și reprezentarea lui părea mai mult o ridiculizare a glorioaselor fapte și personagii din războiul pentru Independență.

Se știe, că subiectul acesta se lucrează în acest moment cu cea mai mare îngrijire și sub patronagiul ministerului de război, de către o societate compusă din mai mulți fruntași ai Teatrului Național din Capitală.

—x—

Cobzarul La 27 Ianuarie se va reprezenta la Opera din Paris. Cobzarul, operă, a cărei muzică e scrisă de d-na Ferrari pe un libret datorit d-rei Văcărescu. «Excelsior» ultimul număr scrie în această privință următoarele:

Desenatorul d. Pinchon, a executat costume de o bogăție nemai auzită pentru această lucrare. Toate costumele au fost țesute, brodate, cusute în România, locul unde se petrece acțiunea acestei opere lirice. Haine minunat brodate, rochii în aur, cu culori strălucitoare, vor împodobi pe artiști și pe figuranți. Decorurile, datorite penelului d-lui Rochette sunt de un pitoresc seducător. Se prevede un strălucit succes.

—x—

Cununii. D-l *Eliad G. Călinescu* și d-șoara *Ana V. Vlad* își vor serba cununia religioasă Duminecă în 8 Ian. st. v. 1912, în biserica Sf. Adormiri din Satulung.

— D-l *Ilie V. Mutu* și d-șoara *Maria I. Ciurea* își vor serba cununia Duminecă în 8 Ian. st. v. 1912, în biserica Sf. Nicolae din Bacifalu.

—x—

Incasările căilor ferate române de la 1 Aprilie până la 30 Noemvrie 1911 au fost de 71.675.222 lei (46.543.080 lei de la mărfuri; 24.247.271 lei dela călători și 884.871 lei dela bagaje), cu 5.655.517 lei și 2.704.363 lei în plus față de aceeași periodă din anii 1910 și 1909.

—x—

Atentat contra reginei Olandei. Se anunță din Haga, că în fața palatului regal un polițist a arestat alaltaeri pe un individ, care a fost fochist pe un vapor. Individul a rugat pe polițist să-i dea ajutor, de care-ce voește să comită un atentat contra palatului regal. Se crede că individul a voit să comită atentatul contra reginei Wilhelmina.

—x—

Vizita Impăratului Germaniei la Viena. Ziarul «Times» află din Viena, că Impăratul Wilhelm va face la primăvară o vizită Impăratului Francisc Iosif la Viena. Impăratul Wilhelm și-a exprimat dorința acum câteva săptămâni, că ar dori să vadă pe suveranul nostru. Vizita se va face în Mai, când Impăratul Wilhelm se va duce la Viena cu Impărăteasa.

—x—

Atentatele bandelor bulgare în Macedonia. Din Uescüb se anunță că o puternică bandă bulgară a aruncat la Milcov trei bombe într'o adunare, care fusese convocată spre a discuta asupra situației. 13 persoane au fost omorâte, iar 22 rănite. 6 membrii ai bandei au fost arestați.

—x—

Epidemia de anghină bântue de câteva zile prin Szolnok. Numărul bolnavilor crește din zi în zi, astfel, că autoritățile s'au văzut silite să închidă școalele elementare și civile. Dacă epidemia nu va înceta, se vor sista prelegerile și în gimnaziu și școala comercială superioară.

—x—

Luptă între polițiști și un Negru. Un Negru din Catoville, statul New-York, care și-a asasinat pe tatăl său, fiind urmărit de poliție s'a baricadat în locuința lui, de unde a trasă asupra polițiștilor focuri de revolver. Un polițist a fost rănit mortal, alți doi au fost ușor răniți. Toate încercările poliției de a lua casa cu asalt au rămas zadarnice. Negrul nu s'a predat de cât după sosirea unui pluton de soldați, cari fuseseră trimiși spre a bombarda casa.

—x—

Știri mărunte. — Ziarele spaniole spun, că curtea supremă a războiului și marinei a pronunțat șapte *pedepse capitale* contra revoluționarilor. Presa republicană și liberală cere grațierea condamnaților.

— Rămășițele pământești ale principelui Alexandru și principesei Persida *Karageorgevici*, după ce au fost ridicate din cripta din Viena, au fost înmormântate alaltaeri cu solemnitate în noua biserică din Topola, în prezența familiei regale, membrilor guvernului și înalților demnitari ai statului.

— Alaltaeri noapte a izbucnit în portul Danzig un *puternic incendiu*, care a consumat complect magazinele căilor ferate. Pagubele trec peste un milion și jumătate mărci.

— La Viena s-a semnat concesia, în baza căreia se înființează un abator provizoriu la Mihăileni, până la terminarea abatorului, ce se construește în Burdujeni.

—x—

O specialitate austriacă. Pentru cei ce sufer de stomac se recomandă folosirea prafurilor veritabilei Seidlitz ale lui Moll, ca o doftorie de casă, probată ce întărește stomacul și promovează mistuirea. O cutie 2 cor. se trimite zilnic cu rambursă postală de farmacistul A. Moll, liferantul curții c. r. Wien I. Tuchlauben 9. In depositele din provincie să se ceară espres prafurile Moll, cu marca de scut și subscriere. 5.

Din Brașov și Țara-Bârsei.

Pentru masa studenților români din Brașov s'au mai făcut următoarele contribuiri: d-l înv. Savu Luca din Săcele 2 cor. D-l Dr. Vasilie Saftu protopop Brașov *10 cor.* în loc de A. n. f. și din prilejul zilei sale onomastice. D-l Nicolae Dima în loc de A. n. f. 20 cor. D-l Ioan B. de Lemény din Gorizia 10 cor., întru memoria unchiului său † Ioan cav. de Pușcariu.

Primească marinimoșii donatori sincerile noastre mulțămite. — *Direcțiunea școalelor medii gr. or. rom. din Brașov.*

— o —

La fondul «Dr. Petru Șpan» pentru ajutorarea revistei «Vatra școlară» Prea On. Domn protopop Dr. Vasilie Saftu din prilejul zilei sale onomastice și pentru rescumpărarea felicitărilor de Anul nou a dăruit Cor. 10·—. Primească vii mulțămite. Brașov 31 Decemvrie v. 1911. *D. Marcea* cassar.

—o—

De-ale recrutării. Tragerea la sorți a recruților născuți în anul 1891 aparținători orașului Brașov va avea loc în ziua de 16 Ianuarie, la orele 9 a. m. în casa sfatului.

—o—

Avis. Viitoarea repetiție a membrilor reuniunei de cântări din Brașov are loc Luni seara la orele 6, a doua zi de anul nou.

—o—

Apollo-Bioscop. Luni și Marți în 15 și 16 Ianuarie: Lucrări pe o moșie modernă, (vedere). Fântâna, (după natură). Femeia modernă. (humor). Maimuța, (humor). Concurența necinstită, (comedie). «Era un vis», (dramă istorică Japoneză jucată de artiștii teatrului regal din Tokio). «Nunta de aur», (dramă în 2 acte, filmul lung 700 metri).

In scurt timp «Punctul negru», (dramă socială în 3 acte filmul lung 1100 metri.)

—o—

In restaurantul Coroana va concerta mâne, Duminecă, seara muzică militară. Intrarea gratuită.

—o—

La locul de patinat va cânta muzica mâne de la 3—4 oare după amiazi. Serbarea costumată s-a amânat pe 28 Ianuarie n.

Litere, arte și științe.

«Poporul rom. din statul ungar». «Românul» scrie următoarele despre cartea cu titlul de mai sus, al cărei cuprins l-am schițat în «Gazeta»:

«Poporul român din statul ungar» este titlul unei cărți ce va apărea în luna lui Maiu 1912, în o extensiune de 32—35 coale de tipar, format 8° mare și care va cuprinde cele mai recente date și informații minuțioase și reale asupra tuturor ramurilor vieții publice ale poporului român din statul ungar, a vieței politice, religioase, culturale, sociale și economice, astfel că ea va fi o adevărată oglindă a vieței poporului român din statul ungar și un izvor exact de informații fidele pentru toți, aceia, cari se interesează și au datorința să se intereseze, ca frați, de acest popor. Autorii acestei lucrări, d. Silvestru Moldovan și d. dr. George Proca pun la dispoziția publicului nostru o carte din cele mai prețioase. Cuprinsul acestei cărți nu poate decât să intereseze pe orice român.

*

Calendarul Asociațiunii. A apărut »Calendarul Asociațiunii« pe anul 1912 întocmit de d-l Oct. C. Tăslăuanu, cu un cuprins bogat și variat. Putem constata, că «Calendarul Asociațiunii» e cel mai bogat și mai bun Calendar pentru popor. E și cel mai ieftin, căci se vinde cu *30 bani* deși cuprinde 200 pagini de tipar. Se poate comanda dela biroul «Asociațiunii» Sibiiu (Nagyszeben), trimițându-se bani înainte.

Insemnările unui pierde-iarnă.

Rescumpărarea felicitărilor de anul nou.

Motto: Sine ira et studio sau: Fără supărare, fraților.

Obiceiul frumos de-a se rescumpăra felicitările de tot feliul, a intrat, cu începerea acestui an și în viața noastră politică. Cu bucurie vestim cetitorilor noștri, că am aflat din sorgintea cea mai „autorizată“, că sora „Tribuna“ în loc să felicite de anul nou pe confratele ei iubit „Românul“ din Arad, dăruește comitetului național 100 de coroane, pentru ca din această sumă, să se aboneze 25 de exemplare din „Poporul Român“ (organul poporal al partidului) pe seama „analfabeților“ din Bihor și Maramureș. Iar „Românul“ din același „incident“ a transpus la mâna Domnului vicepreședinte al sindicatului ziariștilor români din Ungaria, tot 100 de coroane, cu destinațiunea, ca acești bani să alimenteze „fondul ziariștilor“ din care, la o vreme, să se împărtășească și redactori „năstrujnici« ai zilelor noastre.

Domnul *Aurel C. Popovici*, în loc de felicitări călduroase adresate Dlui *O. C. Tăslăuan*, autorul celor „două Culturi“ i-a dăruit un abecdar pe care să-l studieze cu temei, ca să poată continua discuțiunea brusc întreruptă, cu autorul celebrului „Grossoesterreich“.

Dl *Dr. Alexandru Vaida* a trimis cu mare viteză dlui *O. Goga* la Seghedin, un prea simpatic cadou de anul nou. Este un tânăr mânz originar de pe coastele Vezuvului și purtând 4 potcoave oțelite.

Dl *Vasile Goldiș* va surprinde pe iubitul său prieten *Sever Bocu* cu un suvenir nostim: o broșură voluminoasă cuprinzând toate articolele D-sale și-ale Dlui Bocu, sub semnificativul titlu: „Ești un bocu, sau sânt un goldiș?«

Nu mai puțin interesant va fi cadoul, pe care-l va face *Cehan* lui *Vernescu*. O cărticică legată în catifea și cu copcii de aur, numită: „Amintiri din Transilvania, s'au corespondența intimă dintre marii bărbați de stat Cehan și Vernescu.“ Comitiva directorului jurnalului „Times“ din Iași, va fi cam așa: Scumpe Vernescule! Dacă mă iubești și-ți mai aduci aminte de poemele dulci și imateriale pe cari le țeseam în Arad, primește acest omagiu din partea celui ce în veci nu te va putea uita... al tău pour toujours: Cehan.

P. S. Apropo, trimite-mi suta de franci, pe care ți-a dat'o Goldiș pentru mine.

D-nul Oncu va escompta, fără cenzură, cel mai nou cambiu alui *Chendi*, la «Victoria».

Ciorogariu va telegrafia lui *Mangra*: «Saltă și te veselește conliturghisitoriule, căci trebile noastre merg strună. Salută din parte-mi cu drag pe Pișta, iar tu primește un pup dela smeritul tău amic — Romulus.

Iosif, cel cu bun chip, zis *Sceopul*, dela anul nou va fi șefredactor al «Românului» cu o leafă de 100 coroane mai mult, de cum avea la «Tribuna».

Triteanu va telegrafia lui Apponyi:

Ezer bocsánat kegyelmes Uram és görögkeleti boldogujévet kiván legeslegalázatosabb ülnöke

Trityán Lázár.

Oszpedáletty Ian. 1-én.

Advocații din Transilvania și Ungaria, vor da colegului *Dr. Nițescu* în schimbul salvării «potrăcărimei române», o peană de gâscă, de aur veritabil.

V. C. Osvadă, — fiind-că a fost în stare să documenteze, că pe vremea lui Șincai nu existau advocați români, va fi ales, după anul nou, membru corespondent al Academiei, — secția istorică.

Apponyi către Goldiș:

Ugyan Laczi, mit csináltál? Most már benne vagyok a szószba!

Máskülönben b. u. é. kván,

hived: *Albert.*

Soricu către *Cioflec*:

Tu erai licheluța..., Romulus?

I. U.

Cioflec către *Soricu*:

Așa, Șoriciule-mamă! *Șioflete.*

*

Și deoarece, azi trebue să adeverești tot ceeace spui și scrii, vă rog să așteptați câteva săptămâni, până când o să-mi procur toate originalele, după cari voi aduce facsimile în »Gazeta«.

An nou fericit tuturor! Al vostru de bine voitor:

Nicolo Disperado,
spaniol gr. or.

Urbea Scheilor, 1 Ian. v.

Proprietar:
Tip. A. Mureșianu: Branisce et Comp.
Redactor responzabil:
Ioan Brotea.

Aviz!

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului Public românesc, că mi-am deschis *cancelaria advocațială* în strada Hirscher Nr. 2. etaj, în casele firmei „Eremias nepoții“.

Dr. Vasile Glăjar
advocat.

„Calendarul Național“ pe 1912

întocmit de redacția foilor din Orăștie, e calendarul care duce în casele Românilor chipurile cele mai înălțătoare de suflet! El ne arată pe:

— **Mihai Viteazul** *intrând biruitor prin poarta cetății dela Alba-Iulia*, după ce a cucerit *Ardealul* și ajungând acum el Domn și peste acest colț de țară românesc! — Apoi când, după asta a mers de a cucerit *și Moldova*, ajungând a fi, pe-o vreme: **Domn al tuturor Românilor!** — Ne arată apoi pe:

— **Tudor Vladimirescu**, eroul poporului din Muntenia, când a alungat pe zbirii poporului din București și primește jurământul de supunere al boierilor! — Apoi în al doilea chip: *Prinderea lui Tudor Vladimirescu* de către mișeii Greci și Turci, de-'l duc și-'l omoară!

Și alte multe chipuri interesante și plăcute.

Apoi bogat material decetit: povești, nuvele, poezii, glume și povețe bune.

Tare interesantă e acea parte din «Calendarul Național», care ne arată feluritele scrisori de pe fața pământului!

Văzut-ai vr'odată scrisoare grecească! De asta ai putut vedea mai ușor; dar grecească monumentală și grecească likirică? De acestea mai greu.

Dar scrisoarea coptică (de pe la Cairo și Alexandria)?

Dar scrisoarea evreiască de rând? apoi evreiască zisă «Moruba» și cea zisă «hebraică», cu puncte și fără puncte? și în urmă cea «rabinică»! Nu le vei fi văzut.

Dar scrisoare turcească-arabă, ai văzut? E foarte interesantă, dar grea la scris! De aceea Turcul care știe scrie, e deosebit printre ceialalți ca la noi un popă printre alți oameni fără carte.

Dar scrisoarea siriană văzut'ai? E de tot fină și încurcată. Mai aleasă și ca cea arabă!

Dar scrisoarea din Tibet, curățică și sprintenă?

Și-apoi de sigur n'ai văzut scrisoarea «sanscrită», a vechilor Indieni scrisoare pe care ei o numesc «scrisoarea Zeilor», căci, zic că va fi cea mai desăvârșită de pe lume!

Ori văzut'ai scrisoare de icuri, în care în litere nu este nici un fel de linii oablă ori punct ori cerculețe sau alte cârnituri, ci numai icuri în 3 colțuri, așezate în toate formele! Și tu după așezarea lor să ghicești ce e scris cu ele?

Și mai ales văzut'ai scrisoare de hieroglife! E cea mai grea scrisoare pe pe lume! Cum alfabetul nostru are 28—30 litere ca semne de scris, scrisoarea de hieroglife are vre-o 2000 de semne sau «litere», pe care trebuie să le știi, de vreai să poți ceti scrisoarea asta.

Toate aceste 15 feluri de scrisori le afiați, tipărite aievea, în «Calendarul Național» de pe 1912. Pe 8 pagini sunt înșirate aceste scrisori, din fiecare 4—5 șire, iar din ciudatele hieroglife să dau două fețe întregi!

Prețul unui Calendar 40 filleri.

Celor ce cumpără mai multe, li-să dau mai ieftine, anume: Pe bani gata, dela 15 în sus (când li-să trimite în pachete pe postă) li-să socotește calendarul în **numai 11 cr.** (22 fil), având însă a-'și plăti ei și poșta la scoaterea pachetului.

Cei ce le cer pe așteptare, având a plăti prețul lor după vînzare, îl plătesc cu 13 cr. (26 fil.) exemplarul, și își plătesc și posta. Mai bine e: a trimite banii nainte!

Cei ce cer mai puțin ca 12 exemplare, le plătesc cu câte 14 cr. (28 fil.), căci la aceștia noi plătim și posta (câte 5 fileri de ficare Calendar), fiindcă merg sub legătură deschisă, nu ca pachet de postă închis, și în forma asta posta nu primește pachetele neplătite.

Trimiteți cereri și bani la

Admin. Libertatea în Orăștie (Szászváros).

Prafurile-Seidlitz ale lui MOLL

Veritabile numai décă fie-care cutiă este provădută cu marca de apărare a lui A. MOLL și cu subscrierea sa.

Prin efectul de lecuire durabilă al **Prafurilor-Seidlitz de A. Moll** în contra greutăților celor mai cerbicóse la **stomac și pântece**, în contra **cârcelilor și acreiei** la stomac, **constipațiunei cronice**, suferinței de **ficat, congestiunei de sânge, haemorhoidelor** și a celor mai diferite **bóle femeesci** a luat acest medicament de casă o răspândire, ce cresce mereu de mai multe decenii încóce. — **Prețul unei cutii originale sigilate Coróne 2·—** Falsificațiile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabil numai dacă fie-care sticlă este provăzute cu marca de scutire și cu plumbul lui **A. Moll**

Franzbranntwein-ul și sarea este fórte bine cunoscută ca un **remediu popular** cu deosebire prin tras (frotat), alin durerile de **șoldină și reumatism** și a altor urmări de recéală. —

Prețul unei cutii originale plumbate cor. 2.—

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și Dame, fabricat după metodul cel mai nou, pentru cultivarea ațională a pelei, cu deosebire pentru copii și adulți. — **Prețul unei bucăți cor. —.40 b**
Cinci bucăți cor. 1.80

Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provădută cu marca de apărare **A. Moll.**

Trimiterea principală prin Farmacistul A. MOLL Wien, I. Tuchlauben 9
c. și reg. furnisor al curții imperiale.

— **Comande din provincia se efectuéză dilnic prin ramburs postală.** —

La depozite să se cére anumit preparatele provădute cu isnăl tura și marca de ap rare a lui A. MOLL.

Deposit în Brașov: *Karl Schmidt*, farmacist.

Scutit prin leg.

FEMINOL

cel mai nou și bun mijloc de

curățit metal

obiectelor de metal le dă lustru frumos și durabil depărtează pete de rugină, neincendiabil,

singurul fabricant **GEIKO** fabrica chemică

Vácz Geiger és Társa

Scutit prin lege.

— **Români! Sprijiniți produsele românești!!** —

— Unt proaspăt de Carpați. —

„VIOLA“,

cea mai modernă fabrică de lăptărit din

Bran—Törcsvár.

Se găsește în fiecare zi: **unt proaspăt** de prima calitate, **brânză caș**, etc.

— **Prețuri moderate.** —

* **Comande se efectuesc cu întoarcera postei.** *

Vânzare en gros și detail

Contractare de a lifera anual. Deslușiri detailate dă:

Proprietarul:
EMIL REIT,
Învățător

— Unt excelent pentru ceai. —

— **Brânză și caș de calitate distinsă.** —

La prea Înalta Împuternicire a Maj. Sale Apost. c. și reg.

A 41 LOTERIE de Stat c. și r.

pentru scopuri de binefaceri civile din regatele reprezentate în parlamentul austriac.

Loteria aceasta unică în Austria legal concesionată conține **21.146 câștiguri în bani gata** în suma totală de **625.000 C.**

Câștigul principal 200.000 coroane.

Tragerea urmează în 15 Februarie 1912. **Un los costă 4 cor**

Losuri se capătă la secțiile loteriilor de stat în Viena II. Vordere Zollamtstrasse 7. Colectanți de loterie. Trafici, la oficiile de dare, poste, telegraf și căiferate, zarafii etc. Planuri pentru cumpărători gratis.

Direcția c. r. a loteriei.
Secția loteriei de stat.

Bere „Pilsner Urquell“

Berea din berăria **„Bürgerliches Bräuhaus Pilsen“** fondată la anul 1842 și recomandată de către cele mai marcante autorități medicale, nu numai ca beutură înviorătoare, ci ca o **bere priincioasă sănătății**, este acel product pe al cărui calitate, curățenie și gust esclusiv se bazează renumele mondial al berei de Pilsner.

Se vinde în restaurațiunile **Hotelului Coroana** și **Reduta.** In sticle numai în hotel **Coroana.** Peste stradă sticla 40 bani.

Antreprise de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov Strada Porții Nr. 3.
vis-à-vis de Băcănia Steaua Roșie.

Recomandă Onor. public la casuri de moarte, așezământul său de înmormântare bogat asortat în cari toate obiectele, atât sortele mai de rând, cât și cele mai fine, se pot căpăta **cu prețuri ieftine.**

Comisiune și **depou de sicriuri** de **metal** ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea propriă a tuturor **sicriurilor** de **lemn,** de **metal** și **imitațiuni** de **metal** și de **lemn** de **ștejar.**

Depou de **cununi** pentru monumente și **plantici** cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de **marmură** cară **funebre proprii cu 2 și cu 4 cai**, precum și un **car funebru** vânăt pentru **copii,** precum și cioclii.

Comande întregi se esecută **prompt și ieftin,** i a u asupra mi și **transporturi de morți în străinătate.**

La casuri de moarte a se adresa la
Telefon interurb. 405. **E. Tutsek.**

O vai! usea, răgușala și flegma o vindecă iute și sigur:: Trăiască

„Pastile alui Egger pentru piept“

are gust bun și nu strică apetitul.
Per Karton 1 cor. și 2 coroane
Karton de probă 50 bani.

Deposit principal de trimitere:
Farmacia „Reichspalatin,,
Budapest, Váczi-körut 17.

Tusea blăstămată o să mă înece!

Pastile Egger mai vindecat.

Se capătă în Brașov: Borsody István, Iulius Hornung, Emil Jekelius, Fran Kelemen, Viktor Klein, Rudolf Kugler, Lang & Theil, droguerie, Eugen Neustädter, Heinich G. Ober, Victor Roth, Stenner Frideric, Teutsch Iulius, Droguerie.

Râșnov: Iosef Schesser, Eugen Pasteiner, Dr. Poschs Erben, droguerie.

Fotografii senzaționale

Pentru a oferi casei Ono public a-și procura cu puți bani, **fotografii bune**, m'ai decis, precum este obiceiu i orașele mari, a introduce în atelierul meu următoarele prețur

3	Cărți postale	C. 1·–
6	„ „	„ 1·5
12	„ „	„ 2·–
12 fotogr. visit format		C. 4·–
12	„ Cabinet „	„ 8·–

Toate celelalte format amăsurat cu acestepreț

Cu toată stima

Atelier fotografi ADLER,
Strad Porții 1

HOTEL „CORONA“

SOC. DE ACȚIUNI
DIN BRAȘOV
CASĂ DE PRIMUL RANG

100 de odăișoare cu confortul cel mai modern. Loc pentru 250 persoane. Lumină electrică și calriferi. Apartamente cu camere de bă. Ascensor. Spălătorie proprie cu abur. Ventilație cel mai nă. Saloane de cetire și de scris. Sală mare de primire. Băi. Salon de muzică. Ospiciu de turiști. Cameră obscură pentru amatori. Saloane de expoziție. Terasă. Garagiul. Omnibus pen ru fiecare tren. Cafeneaua mare aranjată după gustul cel mai ales. 100 de ziare și reviste ilustrate indigene și străine. Saloanemari de biliard și de joc. Loje. Saloane de dejun și separeu i foare elegante. Mâncări naționale transilvănene. Bucătărie aleasă vieneză și franceză. Vizitarea buc tăriei este permisă cu cea mai mare plăcere. Vinuri și liqueruri excelente asenenea și băuturi fine fără alcool. Bere exc. din Pilsen, :: bere bavareză și engleză. ::

DIRECȚIUNEA SOCIETĂȚII PE ACȚIUNI
HANS MÄJER, director.

Societatea Anonimă

intenționează înființa spre a nt în relațiune cu clienții particula

Agenții Generale

cari se vor ocupa și cu încasril

Persoan cu cunoștință în și referințe bune sunt rugați a dresa oferte sub *„Venit rentbi* la administația „Gazetei“.

HOLDENGRÄBER

BRAȘOV.

Depozit principal de vânzare tru **Pește sărat de tot soiul, Masl Tarama, Ire, Smochine, Roșcove,** Telefon 4·0. Cu măruntu nu vind

Farmacie elegant aranja și bine provăzu cu drogeri, în **comună r mână avută,** e de vând Informațiune e pot lua la admin a „GAZETEI“.

TIPARUL TIPOGRAFIEI A. MUREȘIANU: BRANISCE & COMP.

BCU Cluj / Central University Library Cluj